

Projekt IMP3 – návrh na zlepšenie procesu EIA v praxi

V roku 1985 vstúpila do platnosti smernica Európskej únie č. 85/337/EEC o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (EIA smernica), ktorá bola revidovaná v roku 1997 smernicou 97/11/EC. Implementáciou týchto smerníc do právnych poriadkov krajín Európskej únie nastalo ich plné zavádzanie do praxe. Napriek určite pozitívnemu trendu, hodnotiaca Správa Európskej komisie Európskému parlamentu a Rade na aplikáciu a efektivitu smernice 85/337/EEC doplnenej smernicou 97/11/EC: Aké úspešné sú členské štáty v zavádzaní EIA smernice (2003), poukázala na slabé stránky zavádzania EIA smernice do praxe, ako aj značnú variabilitu v jednotlivých členských štátoch. Problémovými okruhmi sa javia najmä aspekty hodnotenia vplyvov na zdravie, riziká a významná diferencia medzi jednotlivými hodnotenými krajinami EÚ v určovaní prahových hodnôt a kritérií pri hodnotení jednotlivých kategórií projektov.

S cieľom navrhnuť zlepšenie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie so zameraním na vyššie uvedené problémové okruhy, začal v rámci Šiesteho rámcového programu (Priority 8.1 Integrácia a rozšírenie európskej výskumnej oblasti) 1. decembra 2004 medzinárodný projekt: Zlepšenie implementácie posudzovania vplyvov na životné prostredie (IMProving the IMpact Assessment (IMP3)).

Koordinátorom projektu, ktorý skončil 30. novembra 2005 je OIR (Österreichisches Institut für Raumplanung – Rakúsky inštitút pre územné plánovanie), spolupracujúcimi organizáciami sú UBA (Umweltbundesamt – Federálna agentúra pre ochranu životného prostredia, Rakúsko), Nordregio (the Nordig Centre for Spatial development – Centrum pre územný rozvoj, Švédsko), CITTA (the Research Centre for Territory, Transport and Environment – Výskumné centrum pre územie, dopravu a životné prostredie, Portugalsko), WCH (Centre for Health Business Unit, Velindre NHS Trust Wales United Kingdom), MŽP SR a Slovenská agentúra životného prostredia SR. Projekt berie do úvahy návrhy Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie na roky 2004 - 2010. Ako už bolo uvedené základným cieľom projektu (IMP3) pre prípravovanú novelizáciu EIA smernice je podporiť a zlepšiť tento proces v troch oblastiach:

Interview s J. Feldmane z Agentúry verejného zdravia a A. Luksevicsom zo Štátneho úradu životného prostredia v Rige (Lotyšsko), foto: Ing. Zuzana Lieskovská

Cieľ 1: Zlepšenie zahrnutia aspektov ľudského zdravia do procesu EIA

EIA smernica v paragrafe 3 požaduje, aby proces hodnotenia vplyvov na životné prostredie identifikoval, popísal a hodnotil priame a nepriame vplyvy aj na ľudské zdravie. Ľudské zdravie môže byť priamo ovplyvňované vplyvom činnosti, napr. prekračovaním limitných hodnôt hluku alebo koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší. V širšom kontexte môže činnosť ovplyvniť aj pohodu človeka napr. znížením kvality a úrovne života negatívnymi vizuálnymi vnemami. Preskúmaním súvisiacej legislatívy niektorých krajín EÚ, ako aj štúdií, bolo zistené, že teoreticky je problematika hodnotenia zdravia v procese EIA síce zahrnutá, ale v praxi je proces

limitovaný, t. j. poväčšine neexistuje systematický prístup zahrňujúci jasný konsenzus týkajúci sa definície zdravia a prepojenia medzi ľudským zdravím a životným prostredím. 1. cieľom projektu je identifikovať slabé a silné stránky, identifikovať výhody a nevýhody, poukázať na „dobré“ praktiky v 25 krajinách EÚ pri hodnotení vplyvov činností na ľudské zdravie v súčasnom EIA procese a navrhnuť Európskej komisii prípadné návrhy na zmeny pri novelizácii EIA

Cieľ 2: Zlepšenie integrácie a konzistencie hodnotenia rizík vo vzťahu k rôznym zdrojom nebezpečenstva (prírodné nebezpečenstvá, havárie, sabotáže)

2. cieľom projektu je zistiť skutočný stav v hodnotení rizík v jednotlivých krajinách EÚ so zameraním na prírodné nebezpečenstvá (erózie, záplavy, zosuvy a iné) a zhodnotiť aj zvolené postupy pri hodnotení sociálnych rizík.

Cieľ 3: Sprehľadnenie hraničných prahových hodnôt v zmysle Prílohy I EIA smernice, ako aj typov projektov vo vzťahu k dvom prílohám smernice a ich praktickou implementáciou

3. cieľom projektu je navrhnuť prípadné zmeny typov projektu (ich doplnenie alebo vylúčenie) uvedených v EIA smernici a odporučiť prahové hodnoty.

Na dosiahnutie jednotlivých cieľov bola využívaná forma dotazníkov zaslaných 25 členským krajinám EÚ s 18 súvisiacimi otázkami, ďalej interview vykonaných v rámci 12 krajín EÚ a 2 krajín mimo EÚ (USA, Kanada) a v neposlednej rade štúdiom všetkých dostupných materiálov (legislatívy, projektov, prípadových štúdií atď.) súvisiacich s danou problematikou. Súčasťou projektu boli štyri pracovné stretnutia technických skupín vo Viedni, Bratislave, Cardiffe a Porte so zameraním na priebežné hodnotenie výsledkov projektu a návrhov ďalšieho postupu. Záverečná správa bude obsahovať nielen analýzu zistených skutočností pre jednotlivé problémové okruhy, ale aj návrhy a SWOT analýzu na prípadné zmeny EIA smernice.

Ako už bolo spomenuté, ukončenie projektu je navrhnuté na 30. november 2005 a záverečná konferencia sa uskutočnila 22. novembra 2005 vo Viedni. Viac informácií o postupe prác a výsledkoch projektu je možné nájsť na webovej stránke SAŽP <http://www.sazp.sk/eia/english/imp3/index.htm>.

Pracovné stretnutie IMP3 tímu v Cardiffe (Wales), foto: Anne Fallowsa

smernice.

(Zdroj: SAŽP)